

Motion till riksdagen 2018/19:2781

av **Lars Hjälmered m.fl. (M)**

Regional tillväxt

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de olika företagsstöden bör renodlas och förtydligas och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att företagsstödgivande myndigheter bör formulera mål för sina program som är tydligt definierade, avgränsade och uppföljningsbara och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra det enklare för lanthandlare att bli ombud för statliga bolag och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning med ett särskilt regelförenklingsuppdrag för att skapa bättre förutsättningar för människor och företag att leva och verka på landsbygden och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige är ett fantastiskt land att leva och verka i. Moderaternas utgångspunkt är att hela Sverige ska leva och att människor måste kunna bo och verka i hela landet. Sveriges utvecklingskraft, tillväxtpotential och sysselsättningsmöjligheter ska tas till vara, och människor och företag ska ges möjligheter att växa och utvecklas. Hand i hand med denna inställning vill Moderaterna bygga vidare på och värna arbetslinjen och företagande för att möjliggöra en enklare och lönsammare vardag för människor som bor och arbetar på landsbygden.

Tillgång till kommersiell och offentlig service

Runt om i vårt avlånga land finns en stor inneboende potential. För att den ska kunna tillvaratas i alla delar behöver fler möjligheter öppnas upp för att leva och verka i hela landet. Tillgång till en fungerande grundläggande service på rimligt avstånd är en förutsättning för att människor ska vilja bo och för att företag ska kunna verka. Detta gäller såväl myndigheter som kommunal och kommersiell service. I glesbygd har

framförallt servicelösningar som bygger på lokala förutsättningar och samverkan med företagare och civilsamhället möjlighet att bli långsiktiga och bärkraftiga.

Tillgång till bra mobiltelefoni och goda uppkopplingsmöjligheter blir allt viktigare i en digitaliserad värld. Sverige behöver bra mobila och digitala kommunikationer med god geografisk täckning och som har en tillräcklig kapacitet när allt fler vill använda mobil och digital teknik. Ibland kan långa avstånd till grundläggande service överbryggas genom digitala lösningar. Alliansregeringen genomförde en lång rad åtgärder för att förbättra mobiltäckningen, som reformerad lagstiftning, förbättrad information och starkare konsumentlagstiftning.

Saknas det förskolor och skolor, dagligvaruhandel, drivmedelsstationer, post- och apoteksservice med mera är det svårt för landsbygden att locka till sig nya medborgare och inte minst att driva företag. Ny teknik med drönare öppnar upp möjligheter för modernare och förbättrad service på landsbygden, exempelvis gällande post- och paketleverans. Redan 2015 började posten i Finland på försök dela ut paket via drönare. Digitaliseringen skapar möjligheter för såväl stad som landsbygd som idag kan vara svåra att överblicka. Att människor bereds möjligheter att utveckla sig själva och sin omgivning är viktiga hörnstenar för all god samhällsutveckling.

Stöd för bibehållen service på landsbygden

Våren 2013 genomförde organisationen Hela Sverige ska leva en undersökning där man frågade lanthandlare runt om i Sverige hur de såg på framtiden för sin verksamhet. 4 av 10 svarade att det är tveksamt om deras rörelse kommer finnas kvar inom fem år. Lanthandlarna har även kritiserat att ersättningen är allt för låg, varpå riksdagen har avsatt 35 miljoner kronor per år mellan 2016–2019 till stöd för bibehållen service på landsbygden. Denna satsning ska noggrant följas upp och utvärderas, samtidigt som det är viktigt att den ersättning och det stöd som betalas ut även ligger i paritet med handlarnas faktiska intäkter och att det finns möjlighet att skala ned ersättningen i takt med att intäkterna stiger.

Företagande i hela landet

Sveriges befolkning ökar och många delar av landet upplever en positiv befolknings-tillväxt och en ökad attraktionskraft. Samtidigt finns det betydande utmaningar, med stora regionala skillnader. Stagnationen i vissa orter leder till neddragningar i ordinarie verksamheter som vård, skola och omsorg men även till att människor känner en bristande framtidstro. Det här är en oroande utveckling. Moderaterna har målmedvetet arbetat för att förbättra företagsklimatet, inte minst för företag i glesbygd. Dessutom har varje kommun och region ett ansvar att genomföra nödvändiga insatser för ett förbättrat näringslivsklimat. De generella insatserna på nationell nivå för jobb, utbildning och för ett förbättrat företagsklimat behöver kombineras med regionala tillväxtinsatser.

Effektiva transporter för tillväxt i hela landet

Effektiva transporter är liksom kapital viktigt för att stärka företagens konkurrenskraft och tillväxt i hela Sverige. Fungerande transporter är centralt för att företag ska kunna leverera varor till kunder och leverantörer. Den aviserade kilometerskatten som

regeringen har föreslagit kommer slå hårt mot Sveriges företag. Det är en skatt på avstånd, inte utsläpp. Men det är utsläppen från transporter som påverkar miljö och klimat, inte avståndet. Transporter med lastbil är många gånger en förutsättning för att företag i allmänhet och industrin i synnerhet ska kunna verka och utvecklas i hela Sverige. För många svenska företag kan långa transporter lätt bli en konkurrensnackdel. Exempelvis jordbruks- och skogsprodukter har heller inga andra alternativ än lastbils-transporter.

Fler förslag från regeringens sida, såsom flygskatten, får negativa konsekvenser på landsbygden. Skatten innebär att flyglinjer i större utsträckning blir olönsamma och resultatet är att de läggs ned, något som drabbar såväl besöksnäring som arbetsmarknad samt att skatten inte kommer generera mindre CO₂-utsläpp. Det är därför viktigt att transportsatsningar samordnas och att dialog och samsyn finns mellan primärkommun, regionkommun och stat gemensamt vid samhällliga investeringar i transportinfrastruktur.

Ett mer flexibelt strandskydd

Sveriges landsbygder måste få möjlighet att utvecklas för att hela Sverige ska leva. Ett sätt att möjliggöra för landsbygderna att växa av egen kraft är genom att öka möjligheten att bygga i attraktiva strandnära lägen. I regeringens direktiv till den parlamentariska landsbygdskommittén stod uttryckligen att strandskyddet inte fick beröras. Kommittén konstaterade dock att strandskyddsregelverken var ett problem för landsbygdens utveckling, och lade ändå ett förslag om att säkerställa ett fungerande strandskyddsregelverk. Trots kommitténs förslag har regeringen fortsatt ducka i frågan, och gör inte ens en bedömning kring strandskyddet i sin proposition.

Det är dags att regeringen tar strandskyddsproblematiken på allvar. I Sverige finns hela 38 600 mil kust och stränder, och vi är övertygade om att det går att forma ett mer flexibelt, decentraliserat och ändamålsenligt strandskydd med ökade möjligheter att bygga i attraktiva lägen. Vi vill därför att strandskyddet förändras och görs mer flexibelt för att underlätta byggande i strandnära lägen och därmed förbättra förutsättningarna för boende, jordbruksnäringarnas utveckling, verksamheter i skärgården samt för annan näringsverksamhet. Riksdagen gav genom ett tillkännagivande i mars 2017 regeringen i uppdrag att ta ytterligare steg för att reformera strandskyddslagstiftningen. Regeringen bör därför skyndsamt återkomma till riksdagen med förslag på förändringar i strandskyddet.

Värna självbestämmandet över skogen

EU har ingen gemensam skogspolitik. Ansvaret för skogspolitiken ligger istället hos de enskilda medlemsstaterna. När Sverige, Finland och Österrike gick med i EU 1995 fördubblades unionens samlade skogsareal, vilket föranledde inrättandet av en gemensam skogsbruksstrategi som antogs av EU 1998. Strategin var tänkt att fungera som ett ramverk för skogsrelaterade åtgärder på EU-nivå och strävade efter bättre samordning av politikområden när det gäller frågor som rör skog och skogsbruk.

Skogsbruksstrategin betonade skogarnas multifunktionella roll för samhällets utveckling och vikten av hållbart skogsbruk. Det är positivt att ett redskap för att samordna EU-politik för att ta tillvara på skogens bidrag till ett hållbart samhälle och

dess potential för jobb och tillväxt tas fram. Dock måste ett sådant tydligt avgränsas för att undvika att EU får inflytande över detaljer i den svenska skogspolitiken. Förutsättningarna för skogen är inte likadana i Sverige som i andra länder i EU. Redan idag påverkas svensk skogspolitik av en lång rad direktiv och förordningar som påverkar skogsbruket, till exempel timmerförordningen. En stor risk med för stort inflytande från EU i den svenska skogspolitiken är att onödiga administrativa och byråkratiska hinder tillkommer. Den svenska linjen måste vara att värna självbestämmandet över skogen, en av våra viktigaste resurser. Regeringen måste därför slå vakt om och säkra vår rätt att i Sverige bestämma över den svenska skogen.

Effektiva myndigheter

Den regionala tillväxten hämmas av långa handläggningstider på myndigheter. Vi vill därför se att man ställer krav på myndigheter om en tydlig tidsgräns för handläggningstider. I dagsläget finns en problematik med exempelvis att långa handläggningstider vid myndigheter som delar ut projektmedel inte samspelar med den verklighet som verksamheter har att hantera i sina årsbudgetar. Därmed finns det en risk för att projekt och utveckling går om intet och att regional utveckling faller på byråkrati. Det är viktigt att myndigheterna inte enbart blir kontrollinstanser utan även pådrivare för utveckling. Därför vill vi underlätta för uppgiftslämning till myndigheter genom en den så kallade ”en dörr in”. Vilket betyder en plattform där företag lämnar sina uppgifter en gång och dessa blir slussade till rätt myndighet, på sådant vis kan vi minska byråkrati och förenkla för dem som gör Sverige levande.

Moderaterna vill vidare se en utveckling av teknik och innovation för den regionala tillväxten där så småningom innovationshubbar skapas. Detta kräver en förändring i attityd och tankesätt när man exempelvis utlyser projekt. Sverige har en möjlighet att kunna bli ledande på innovation och regional tillväxt med ett förändrat tankesätt vid efterfrågan för projektmedel. På sådant vis kan vi nå framgångar såväl nationellt som internationellt och kunna konkurrera på en global marknad.

Regionalpolitik på EU-nivå

På EU-nivå bör Sverige verka för att regelverk blir så tydligt som möjligt kopplade till att vara en start på verksamheter som ska bära sig själva. Det är också viktigt att de programunderlag som ska användas nationellt blir så användarvänliga som möjligt och bygger på mål och mätbarhet.

På nationell nivå ska vi verka för att skapa programstrukturer som genererar bärkraftiga verksamheter lokalt och regionalt som går i takt med tiden. Det är viktigt att svenska folkets skattepengar får så stor utväxling som möjligt utifrån väl underbyggda analyser, bra genomföranden samt uppföljning och utvärdering så de blir så hållbara och långsiktigt bärkraftiga av sig själva som möjligt. Utöver EU-finansierad regionalpolitik bör såväl Almis verksamhet som Tillväxtverkets tilldelade medel och Leaderprojektet som Jordbruksverket tilldelar medel effektutvärderas och följas upp för att tillgodose att samhället får bästa möjliga utväxling för skattepengarna.

Då det också finns en mängd andra företagsstöd, exempelvis lånegarantier samt stöd till forskning och utveckling som behöver granskas. Det har under flera års tid påvisats brister i systemet för företagsstöden. Samordningen är svag, stöden är uppdelade på

många myndigheter som ofta arbetar mot samma målgrupper och målet med stöden är ofta oklara. För att stöden ska vara motiverade krävs också att det går att bedöma effekterna av dem bättre än i dag. Riksdagen har i april 2018 gjort ett tillkännagivande om att regeringen bör tydliggöra att oberoende effektutvärderingar av statliga stöd till innovation och företagande bör vara normen för stödgivande myndigheter. Regeringen bör därför återkomma till riksdagen om hur detta ska ske.

De olika företagsstöden bör därför renodlas, förtydligas och utvärderas. Stöden ska utvärderas utifrån samhällsnytta och stöd som inte bidrar till samhällsnytta ska avvecklas. Stödgivande myndigheter bör därför formulera mål för sina program som är tydligt definierade, avgränsade och uppföljningsbara. De bör vidare planera utvärderingar av program redan i samband med planerna för programmen. Tillväxtanalys bör göras till utvärderingsmyndighet. Eftersom resurserna ska användas effektivt bör stödets effekt även prövas mot den beräknade effekten av andra åtgärder med motsvarande syfte såsom sänkta ägarskatter och sänkt bolagsskatt.

Öppna upp för gårdsförsäljning

Allt fler mikrobryggerier, mustier, vinodlingar och destillerier etableras i Sverige. Det är en utveckling som bör tas tillvara, eftersom den bidrar till en levande landsbygd med fler jobb i tillverkningen och god potential till fler jobb i besöksnäringen. Ett stort problem för de företag som tillverkar alkoholhaltiga drycker är att det idag inte är tillåtet att sälja de egna produkterna på gården, beroende på alkoholmonopolet. Moderaterna anser att de svenska mikrobryggerierna, vinodlarna och andra producenter av alkoholhaltiga drycker ska få motsvarande möjligheter till försäljning vid produktionsstället som finns i övriga EU.

Argumenten emot gårdsförsäljning brukar handla om oro för att Systembolagets detaljhandelsmonopol i så fall skulle hotas. Eftersom Finland sedan länge har både detaljhandelsmonopol och gårdsförsäljning menar vi att det är en invändning som saknar relevans. Vi anser därför att gårdsförsäljning av alkoholhaltiga drycker ska tillåtas. Det finns olika sätt att genomföra detta. Ett alternativ kan vara att kopiera det finska regelverket, medan ett annat alternativ kan vara att låta alkoholproducenterna agera som ombud för Systembolaget med rätt att lagerhålla sina egna produkter. Den andra maj i år tog riksdagen ett beslut om ett tillkännagivande om att regeringen ska verka för en ny alkohollagstiftning som innebär att Systembolagets monopol kan värnas samtidigt som det blir möjligt att bedriva gårdsförsäljning i Sverige. Det finns ingen anledning för regeringen att dra riksdagens tillkännagivande i långbänk utan det är nu dags att direkt se över möjligheterna och förutsättningarna för att möjliggöra gårdsförsäljning av alkohol i Sverige.

Förenkla för lanthandlare att bli ombud för statliga bolag

De dagligvarubutiker som drivs i glest befolkade delar av landet fyller en viktig funktion. Samtidigt är det svårt att få en dagligvarubutik på landsbygden att klara sig ekonomiskt. Möjligheten att erbjuda flera typer av service är därför viktig för handlarna, både för att kunna locka fler kunder och för att verksamheten ska bli mindre sårbar. Det kan exempelvis handla om att vara ombud för post, paketförmedling, apotek, spel och systembolag.

Statliga bolag såsom Apoteket, Systembolaget, Svenska spel och Postnord bör därför få tydliga uppdrag att genomlysa sina villkor för att identifiera och ändra villkor som i onödan gör det svårt för lanthandlare och andra verksamheter i glest befolkade delar av landet att bli ombud. På så sätt kan serviceutbudet på landsbygden öka.

Ett förenklingsuppdrag för att leva på landsbygden

Politikens viktigaste roll är att skapa förutsättningar och röja hinder för att människor och företag ska kunna växa av egen kraft. Idag sätter myndigheters agerande och regelkrångel käppar i hjulet för boende och företag på landsbygden. Det rör sig om allt från huset som inte byggs på grund av krångliga regler till företag som lägger allt för mycket tid på administration. Det behövs mindre regelkrångel för att underlätta för landsbygdens företag att växa och för att göra det enklare att leva på landsbygden. Därför bör en utredning tillsättas med ett särskilt regelförenklingsuppdrag som skapar bättre förutsättningar för människor och företag att leva och verka på landsbygden.

Lars Hjalmered (M)

Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M)

Lotta Olsson (M)

David Josefsson (M)